

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

נשיא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כג

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושבעים לבריאה
שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת
הרב החסיד אי"א נו"נ
עוסק בצ"צ באמונה
הת' מוה"ר אברהם
ב"ר יצחק אייזיק הלוי ז"ל
לויטנסקי
מבחירי תלמידי ישיבת תו"ת ליובאוויטש
מקושר בלב ונפש לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
ושלוחו במשך ארבעים שנה
רב ומשפיע לאנ"ש ושלוחים בקצוי תבל
מילא שליחותו בשמחה ובאהבת ישראל חסידותי
מתוך מסירת נפש
בבית חב"ד שמחה מניקא
ובמיוחד בפעולות שיעורי לימוד הדת
חינוך ילדי ישראל וקעמפ גן ישראל
עסק רבות במבצעי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
ובהקמת וביסוס הרבה מוסדות חב"ד
ובהבאת שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו
אוהב ואהוב
ורבים השיב מעון
העמיד דור ישרים יבורך
שלוחי וחסידיו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
נפטר ביום ראשון לסדר בהעלותך את הנרות
עשירי לחודש סיון ה'תשס"ז
ת' נ' צ' ב' ה'
(מנוסח המצבה)
*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

די"ע הרה"ת ר' יוסף יצחק ע"ה איידעלמאן

בן - יבלחטי"א - הרה"ח הרה"ת ר' שלום וזוגתו מרת גיטל שיחיו

איידעלמאן

נפטר בדמי ימיו, בן מ"ו שנה, ביום ועש"ק י"ג סיון ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

פנימיות התורה שנתגלתה בתורת החסידות, מעין ודוגמא ו„טעימה“ מתורתו של משיח („טועמי חיים זכו“¹⁶), שלכן עי"ז מזרזים וממהרים ופועלים ביאת דוד מלכא משיחא"י.

(משיחות ש"פ נשא. י"ב סיון תנש"א)

(16) ראה לקר"ש ח"כ ע' 173. וש"נ.

(17) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחילתו.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

המדרש שכל נשיא נחשב כאילו הוא הקריב ראשון⁹ והוא חנך את המזבח.

אך נדרש הסבר: מהי המעלה והחידוש בכך ש„העלה עליהם.. כאילו כולם הקריבו ביום אחרון“¹⁰?

ב. „חנוכת המזבח“ – באופן שונה על ידי כל נשיא

ויש לומר, שהסבר לכך הוא:

הקרבנות על המזבח, ה„עבודה“¹¹ באופן כללי, מביאה לידי „התקרבות“ המקריב אל הקדוש ברוך הוא – „קרבנות“ מלשון „קירוב“¹² – כמוזכר במספר מקומות¹³.

ידוע¹⁴, שחלוקתם של ישראל לשנים עשר שבטים קשורה להבדל באופן שבו כל אחד מהם „משמש את קונו“, „איש אשר כברכתו ברך אותם“¹⁵, „לשמש“ על ידי כל מעשיך וכו', אשר הם שונים כנאמר במפורש בברכות. וכן בעבודתם הרוחנית¹⁶. עבודת ה' נחלקת לשתיים עשרה דרכים כלליות, ולכל נשיא ושבת יש דרך מיוחדת בעבודת ה'.

ויש לומר, שזוהי הסיבה לכך ש„חנוכת המזבח“ נעשתה דוקא על ידי שנים עשר

(9) או שכולם הקריבו כאחד.

(10) בדוחק אפ"ל שזה מדגיש יותר „שאין זה גדול מזה“ (במדב"ר פי"ג, ט) [וע"ד מ"ש בבמדב"ר (שם, ח) בנוגע ליהודה, אתה הוא שהקרבן אחרון]. וראה אלשיך פרשתנו שם. אבל נוסף על הדוחק (שהרי כיוון ש„כולם הקריבו ביום ראשון“ אין מעלה לא' על השני) – אינה מובנת המעלה שב„אחרון“ בענין חנוכה – התחלה! וראה במדב"ר פי"ד (שבעה ע"ד): שכל השבטים הם שוים וחביבים כולם כאחד לפני הקב"ה שהעלה עליהם הכתוב כאלו ביום ראשון הקריבו (ותו לא).

(11) ראה אבות פ"א מ"ב ובמפרשים שם. ובכ"מ.

(12) להעיר מכתובות (י', סע"ב) ובפרש"י שם: מזבח כו' מחבב את ישראל אל אביהם.

(13) ס' בהירי ס"ו קט (מז). ועייג"כ זח"ג ה, רע"א. בחיי ויקרא א, ט. של"ה מס' תענית (ראה ב). פ"ח שער התפלה פ"ה. ועוד.

(14) ראה פ"ח ע"ח בהקדמה לשער א'. ועוד. עמה"מ ש' עולם הבריאה פי"א (בהנהגה). שער הכולל בהקדמתו. וש"נ. ועוד. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 11 (בהערה). לקו"ש ח"ז ע' 304. לקו"ש ח"ז ע' 97 ואילך. לקו"ש חכ"ג ע' 6. וש"נ.

(15) ויחי מט, כח. וראה מפרשים שם.

(16) ראה תו"א ר"פ ויחי. אוה"ש שם (כרך ה התקצו, א ואילך. כרך ו תתשלח, ב ואילך).

א. קרבנות הנשיאים – כאילו כולם הקריבו ביום הראשון וביום האחרון

לאחר שמסיימת התורה לספר אודות הקרבנות שהביאו הנשיאים „לחנוכת המזבח“, נאמר: „זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו מאת נשיאי ישראל, קערות כסף שתיים עשרה [ט] כל הקערות של כל שנים עשר הנשיאים...“.

נאמר על כך במדרש²: „והלא קערה אחת... הקריבו ביום המשח אותו.. אלא העלה עליהם הכתוב כאילו כולם הקריבו ביום ראשון (והמדרש אינו מסתפק בכך, אלא ממשך ואומר): וכאילו כולם הקריבו ביום אחרון.“

המפרשים³ מסבירים על כך, שהענין „כאילו.. הקריבו ביום אחרון“ נלמד מכך שלאחר סיום כל קרבנות הנשיאים אומרת התורה⁴: „זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותו.“

יש להבין: המעלה של „כאילו.. הקריבו ביום ראשון“ מובנת: הן מצד ה„גברא“ – המקריב לראשונה מוכיח על היותו „חביב יותר“⁵ והוא „גדול“⁶ מן האחרים. והן מצד ה„תפצא“, מצד „חנוכת המזבח“⁷ – אפשרי לומר שהקרבנות של הימים המאוחרים יותר, שלאחר היום הראשון, אינם בבחינת „חנוכת המזבח“, כי המזבח כבר נחנך על ידי הקרבנות של ה„מקריב ביום הראשון“⁸ – ולכן מבהיר

(1) פרשתנו ז, פד.

(2) במדב"ר פי"ד, יג (בסופו). ועד"ז שם לפנ"ז פי"ג, ט.

(3) ביאור המדרש ע"ד החסידות ראה לקו"ש פרשתנו כט, ב.

(4) מתנות כהונה פי"ג שם.

(5) פרשתנו שם, פח.

(6) ל' המדרש – במדב"ר שם, ח.

(7) במדב"ר שם, ט.

(8) ויש לומר שזוהי החילוק בין ב' המד"א בבמדב"ר (פי"ג, ט) אם נלמד מן הפסוק (ו, יג), וקרבנו, או מן הפסוק „זאת חנוכת המזבח נו“: הלימוד מ„מקרבנו“ הוא בנוגע להמעלה בה„ראשון“ (שמצד הגברא), כלשון המדרש „אין זה גדול מזה“ (ועד"ז הדרשה – שם, ח); משא"כ הלימוד מ„זאת חנוכת המזבח“ הוא בנוגע להמעלה שמצד החנוכה (שמצד התפצא) (וראה במדב"ר פי"ד, יב (בסופו)).

(9) ראה עד"ז אלשיך פרשתנו כאן.

נפלאות¹⁰ – מתחיל מה „נפלאות” שכבר ראו (נוסף על אלה שיראו בעתיד, „אראנו”) בפועל ובגלוי לעיני כל העמים בשנה זו, שבהם נתקיימו דברי הילקוט שמעוני¹¹: „שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה, מלך פרס כו' מלך ערבי כו', ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתיראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם. . הגיע זמן גאולתכם”, ומאז (ובפרט בחודש ניסן, חודש הגאולה) עומדים כבר „בשעה שמלך המשיח בא (הנה זה בא)”. . ומשמיע להם לישראל ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם.”

... והמעשה הוא העיקר¹²:

כיון שיום השבת שלאחרי זמן מ"ת, פרשת נשא, דשנת אראנו נפלאות, הוא הזמן הכי מוכשר ומסוגל להתגלות ד, תורה חדשה מאתי תצא¹³ – מוכן שההוראה למעשה בפועל שהזמן גרמא היא בהכנה (מעין ודוגמא ומביאה בפועל ממש) לקיום היעוד „תורה חדשה מאתי תצא”.

ובפשטות – התחדשות והוספה בלימוד התורה מתוך חיות ותענוג עד שמחדש חידושים בתורה, הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע להפעולה על הזולת, „העמידו תלמידים הרבה¹⁴”, כידוע ש„כל איש ישראל יכול לגלות תעלומות חכמה ולחדש שכל חדש בתורה, הן באגדות הן בנגלה הן בנסתר, כפי בחי' שרש נשמתו, ומחוייב בדבר¹⁵”, כולל ובמיוחד – התחדשות והוספה בלימוד והפצת

הנשיאים¹⁷, ולא על ידי משה ואהרן¹⁸, כי כל נשיא „חנך” את המזבח בהתאם לעבודה הרוחנית שלו, על ידי הבאת קרבנות המתאימים במהותם לדרכו בעבודת ה'.

כמוסבר במדרש¹⁹, שלמרות שכל הנשיאים הביאו אותם קרבנות, היו לכל נשיא כוונות אחרות, בהתאם לדעתו ולשבטו שלו (כברכתו – ברכה שלו) – „כל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו” והמדרש²⁰ מפרט את הכוונות השונות של כל פרטי הקרבנות, השונות אצל כל נשיא.

לפי זה מובן ש„חנכות המזבח” היתה בכל יום משנים עשר הימים²¹, בכל יום באופן חדש, אשר לא היה כלל באחד עשר הימים האחרים.

חנכות המזבח לא הושלמה עד אשר כל נשיא וכל הנשיאים הביאו את כל קרבנותיהם – „לפי דעתו”, שהם חנכו את המזבח באופן העבודה המסויים הזה, ורק אז היתה „חנכות המזבח”. לדוגמא: רק ביום השנים עשר נחנך המזבח לקרב את היהודים אשר משבט נפתלי, אשר חייהם הם כ„אילה שלוחה הנותן אמרי שפר”²².

ג. המעלה של היום הראשון והיום האחרון

לפי זה ניתן להבין את דברי המדרש „העלה עליהם הכתוב כאילו כולם הקריבו ביום ראשון וכאילו כולם הקריבו ביום אחרון”:

למרות שבכל יום משנים עשר הימים התחדש פרט שונה בחנכות המזבח, על ידי הקרבנות של הנשיא שהקריבו ביום זה, בכל זאת יש מעלה מיוחדת ביום הראשון וביום

האחרון: ביום הראשון היתה (ההתחלה ו)הפתיחה של חנכות המזבח, ועוד ועיקר – אז היה ענין כללי, בנוסף לפרט של שבט יהודה, שאז התחדשה עצם המציאות של מזבח „מחונך”. ואילו ביום האחרון יש מעלה, כי ביום זה נחנך המזבח עבור השבט האחרון, שבט נפתלי. ועל ידי כך התחדשה חנוכתו של המזבח עבור כלל ישראל, ככלל ובפועל²³.

וזהו כוונת המדרש „העלה עליהם הכתוב כאילו כולם הקריבו ביום ראשון וכאילו כולם הקריבו ביום אחרון”: כל נשיא לא חידש רק את הפרט של חנכות המזבח הקשור לקרבנות שלו, אלא כאילו יש לכל נשיא את המעלה של החינוך בכלל, גם את החינוך ב„כוח” של כל הפרטים, וכן את חנכות המזבח בכללות למעשה.

ד. קרבנות הנשיאים – קרבנות ציבור

מובן, שכאשר תורת אמת אומרת „כאילו כולם הקריבו ביום ראשון .. אחרון”, הרי זה משום שכל נשיא הוא לאמיתו של דבר, חלק של „כולם”, הן במעלה של „יום ראשון”, והן במעלה של „יום אחרון”.

בכך מסבירים המפרשים²⁴ את דברי המדרש²⁵ לפני כן, בסמוך לדברים שלעיל – „ולא הקריב אחד מהן יותר על חבירו, שאילו הקריב אחד מהן יותר על חבירו לא היה קרבן אחד מהן (הקרבן של שבט אפרים שהוקרב בשבת²⁶) דוחה את השבת”.

הסיבה לכך שהקרבנות של חנכות המזבח דחו את השבת²⁶ הוא משום ש„העלה עליהם הכתוב כאילו כולם הקריבו ביום ראשון... ביום אחרון” ולכן „היה נחשב לקרבן ציבור שדוחה שבת”. וההוכחה לזה היא מכך ש„לא היה קרבן אחד מהן יותר על חבירו”: כיון שהביאו בכל יום אותם קרבנות, מוכיח הדבר, שכל אחד מהם לא היה קרבן מיוחד רק של

17) ראה לקו"ת ברכה צח, ג.
18) ראה אה"ח פרשתנו ז, י.
19) במדב"ר פי"ג, יד. – אבל לדעת ר' פנחס בן יאיר (שם פי"ד, יב) הקריבו כולם לכוונה אחת. וראה פרש"י פרשתנו שם, יט ואילך – נת' בארוכה בלקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 41 ואילך.

20) פי"ג (שם ואילך) ופי"ד (א"א).
21) וכפשוטו לשון הכתובים (שם) – י; יא; פד; פח) שקרבנות כל הנשיאים היו לחנכות המזבח. ובלשון המדרש (במדב"ר פי"ד שבעה ע"ה 10): עד מלאת י"ב יום לא נגמרה חנכות המזבח.
22) ויחי מט, כא. וראה במדב"ר פי"ד, יא עניני ורמזי קרבנות נשיא נפתלי.
23) כי בנח – הרי כאילו כולם הקריבו ביום ראשון. ו(להידודא) י"ל נפק"מ בנוגע לכוונת „לשם בעלים” דקרבן תמיד בימים הראשונים.
24) ידי משה (ועד"ו במהר"י) לבמדב"ר פי"ד, יג. וראה גם זית רענן ליל"ש פרשתנו רמז תשיו וראה פנים יפות פרשתנו ז, ב. שם, יא.
25) פי"ד שם.
26) ראה בארוכה בזה לקו"ש חכ"ג ע' 42 ואילך.

- 10) מיכה ז, טו.
- 11) ישעי' רמז תצט.
- 12) אבות פ"א מ"ז (בגמט' טוב) – שלומדים בשבת זה.
- 13) ראה ישעי' נא, ד: „כי תורה מאתי תצא”, וביקור פי"ג, ג: „תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא”. – נתבאר בארוכה בשיחת יום ב' דחג השבועות (סה"ש היתנשיא ע' 566 ואילך).
- 14) אבות פ"א מ"א.
- 15) תניא אגה"ק סכ"ז (קמה, א).

הוספה

בשורת הגאולה

כה.

מדובר כמ"פ שע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות אחרית הימים (נוסף על ההודעה הכללית בזמן הגמרא ש"כלו כל הקיצין"),¹ דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, כפי שהעיד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – בקשר ובשייכות להכרזתו הידועה „לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה”² – שבימיו (לפני עשרות שנים) סיימו כל עניני העבודה, וצריכים רק „לצחצח הכפתורים”³ ולעמוד הכן לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכו"כ לאחרי ריבוי העבודה והפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מאז ועד עתה, כולל ובמיוחד השלימות דארבעים שנה (לאחרי הסתלקותו) ש„קאי איניש אדעתי דרבי”⁴, „לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע” – בודאי ובודאי שסיימו גם „לצחצח הכפתורים”, ועומדים הכן לקבלת פני משיח צדקנו.

וענין זה מודגש ביותר וביותר בשנה זו – שנת ה'תשנ"א, שסימנה מרומז בפסוקי „תנשא מלכותו” (דקאי על דוד ושלמה), שמלך המשיח הוא מזרעם⁵ בכל העולם כולו, והר"ת שלה „הי' תהי' שנת אראנו נפלאות”, „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו

המזבח”, אך יחד עם זאת הם הביאו, לפני כן, „שש עגלות צב ושני עשר בקר”³⁶. והקדוש ברוך הוא הורה למשה³⁷ שאת העגלות והבקר יתנו לבני לוי „לשאת המשכן”,

אין מובן: נדבה זו אינה קשורה, לכאורה לעבודה בתוך המשכן, לחנוכת המזבח, ומדוע הביאו הנשיאים נדבה זו באותו זמן³⁸?

בנוסף לכך אין מובן: כיצד ייתכן, שהנשיאים, אשר כל אחד מהם הביא באופן מודגש של נדבת הלב³⁹, לא הביאו דבר המושלם כשלעצמו, אלא: (א) „עגלה (אחת) על שני הנשיאים”³⁶ ולא כל נשיא עגלה לעצמו, (ב) גם לגבי ה„שור”, שכל נשיא הביא בפני עצמו³⁶, היתה הנדבה באופן שהשור הוא „דבר חלקי”, הוא „מוכרח” להודק לשור נוסף, שתי בהמות לכל עגלה⁴⁰?

ז. שני הסוגים במעלותיהם של ישראל

ויש לומר, שההסבר לכל זאת בפנימיות הענינים וברמו, הוא:

לכל יהודי יש באופן כללי שני סוגי מעלות: (א) המעלות שבהן הוא שווה לכל ישראל משום שאב אחד לכלוה, ויותר מכך – מצד שרש הנשמות כל ישראל הם אחד⁴¹.

(ב) מעלות פרטיות, בהתאם לדרגות השונות שיש בישראל, ראשיכם... ועד שואב מימך⁴², „שיש בכל אחד ואחד בחינות ומדרגות מה שאין בחבירו”⁴³.

(36) פרשתנו שם, ג.

(37) שם ד ואילך.

(38) ראה גם פנים יפות פרשתנו (שם, ב). – ברמב"ן שם (בפי' הב') שהביאו קרבנותיהם לחנוכת המזבח בעגלות אלו (אלא שאח"כ ציוה ה' למשה שיקח אותם לשאת המשכן). אבל בפריש"י (שם, י) מוכח שהיו ב' נדבות שונות. וכן מפורש במדב"ר (פי"ב, טז) ש, שהתנדבו העגלות שתהיו נושאים אותו (המשכן) בהם.

(39) במדב"ר שם. ועוד. פרש"י פרשתנו שם, ג (ולעיל ויקהל לה, כו – אבל שם הכוונה להקרבנות, לחנוכת המזבח) (ולא להעגלות כו'). וראה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 453 הערה 3.

(40) ואף שמצינו עדי"ו בתרומת המשכן „מחצית השקל” – שם ה' הציווי דמחצית, משא"כ בנדר"ו שהי' נדבת לבס.

(41) ראה תניא פרק לב. קונטרס אהבת ישראל. וש"נ.

(42) נצבים כט, ט"ז.

(43) לקו"ת ר"פ נצבים.

נשיא זה, אלא גם קרבנות ציבור, ומשום כך היו אותם קרבנות לכל השבטים²⁷.

ה. קרבנות ציבור, אך „לדעתו הקריב”

אך יש להבין: כיצד מתאים ענין זה, שכאילו כל הנשיאים הקריבו את הקרבנות בכל יום ויום כקרבנות ציבור, לנאמר במדרש שלעיל ש„כל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו”²⁸?

ומצד שני: אם קרבנות הנשיאים הם גם קרבנות הציבור, היו יכולים כולם להקריב ביום אחד ובמיוחד, שאכן, מלכתחילה חשבו הנשיאים לנהוג כך²⁹, כנאמר³⁰ „ויקריבו הנשיאים את חנוכת המזבח ביום המשח אותו ויקריבו הנשיאים את קרבנם לפני המזבח” – ולמרות זאת, ציוה הקב"ה, שדווקא „נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם”³¹?

הכרחי, אפוא, לומר, שיש כאן שני ענינים³²: קרבנות הנשיאים היו קרבנות הציבור – „כולם” – אך יחד עם זאת דוקא „משלו הביא”³³, ואין מוצאים שצריך להיות „מוסרו יפה יפה”³⁴, ואדרבה: לדעתו הקריב³⁵, ומודגש בתורה, זה קרבן נחשון בן עמינדב³⁵ וכדומה שהקריבה למעשה של כל נשיא שונה בהתאם לדעתו, ולכן הם הוקרבו ביום נפרד, כפי שיוסבר להלן.

ו. הנדבה „לשאת המשכן”

יש ענין נוסף בקשר לנדבת הנשיאים הטעון הסבר:

בטרם הביאו הנשיאים „את קרבנם לחנוכת

(27) ראה דעת רפ"י הובא לעיל הערה 19.

(28) ולכאורה דוחק לומר שמדרש זה אתי כדעת רפ"י שס"ל שהקריבו לכוונה אחת (כבהערה הנ"ל).

(29) רמב"ן פרשתנו ז, ב. אה"ח שם, י. פנים יפות שם, יא. וראה גם במדב"ר ספי"ב. ר"א לפרש"י פרשתנו שם. ועוד.

(30) פרשתנו שם, י.

(31) שם, יא.

(32) ולפי המבואר בלקו"ש (שבהערה 19) בדעת רש"י – גם בהכוונת עצמן היו ב' קצוות אלו.

(33) ספרי ופרש"י פרשתנו ז, יב. במדב"ר פי"ג, ז. שם, יג (בסופו).

(34) כמו שצ"ל ביחיד כשמסורו לענין דצבור (ר"ה ז, ו) ריש ע"ב. ועוד.

(35) ז, יז.

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) „קול קורא” בהקריאה והקדושה דשנת תש"א-ג (אג"ק שלו ח"ה ע' שסא ואילך).

שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך). ועוד.

(3) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(4) ראה „היום יום” ט"ו טבת. ובכ"מ.

(5) ע"ז ה, ריש ע"ב.

(6) תבוא כט, ג.

(7) בלק כד, ז.

(8) פרש"י עה"פ.

(9) סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ ר"פ חלק יסוד הי"ב. אגרת תימן.

כאן שלשים האמות של המשכן כפי שהן כקדושה בפני עצמה.

ולפיכך, כאשר נשיא שבט שמעון הקריב את הקרבנות להנכות המזבח – דבר הקשור לשלשת הענינים הנל לגבי ישראל, כאמרו לעיל בהרחבה – הוא „כיוון” בקרבנותיו „כנגד מעשה המשכן” גם כלפי אותם ענינים כפי שהם מתבטאים לגבי המשכן.

יד. שתי הדעות לחישוב „שבעים”

וזהו גם ההסבר לשתי הדעות אם מחשבים את „שבעים השקלים” „כנגד החצר בלא המשכן” או שמחשבים את מאה אמה ארכו ונ' אמה רחבו כאילו הוא עשוי „ארכו כרחבו”:

לפי הדעה הראשונה, משום הדגש על

חנוכת המזבח – על מעלת הפרט, שגם בכך „ממשיכים” את ענין האחדות, ולפיכך אין כאן חשיבות רבה כל כך לקדושה כללית בפני עצמה, אלא היא קשורה ונרמזת בנדבת העגלות וכו', כדלעיל.

ואילו לפי הדעה השניה, מושם הדגש העיקרי על מעלת הכלל, והחידוש שבחנוכת המזבח הוא ההדגשה שגם בפרטים מורגשת מעלת הכלל.

ולפי דעה זו אין רומזים לקדושה הפרטית, כפי שהיא בפני עצמה, ולפיכך סוברים כאן „שבעים” זהו החישוב של כללות שטח החצר – מעלת הכלל, ללא שטח המשכן שקבל קדושה נוספת – פרטית.

(משיחות ש"פ צו תשמ"ו. יום שמח"ת תשמ"ב ש"פ ויקרא. ה' ניסן, תשמ"ג)

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

☞ ☞ ☞

ויהי ר"ע קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

☞ ☞ ☞

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

שגם מעלות מסוג זה מביאות לאחדות בין כל ישראל, כי כאשר יודעים וחשים ש„כולם צריכין זה לזה” ולאף אחד אין „שלימות בלי חברו”⁴³, מגיעים לידי אחדות עם יהודי אחר, עם יהודים נוספים, ועל ידי כך משלים זה את זה. וכידוע שכל ישראל נצבים ביחד „קומה אחת שלימה”⁴³.

ובכל אחד משני הסוגים הללו יש יתרון לעומת הסוג האחר:⁴⁴

מצד הסוג הראשון האחדות היא רבה יותר, כי היא נובעת מכך שכל ישראל הם מלכתחילה דבר אחד. ואילו בסוג השני האחדות היא תוצאה של התבוננות בצורך ובהזדקקות של יהודי אחד לזולתו, ולכן נשאר כל אחד כשלעצמו, נפרד מהזולת.

מצד שני יש יתרון באופן השני של האחדות, כי ההתאחדות בדרך זו היא גם בענינים המיוחדים לכל יהודי, שבהם הוא נבדל מזולתו, שאפילו בפרט שלו, שבו מודגשת המעלה שלו, גם בזה ניתן לחוש שאין הוא מושלם ללא יהודי נוסף.

ה. אחדות „מבלי ימצא האדם ראש וסוף”

המטרה היא, שיהיה איחוד של שני סוגי המעלות – שגם כאשר יהודי מכיר במעלה מסויימת המיוחדת לו, הוא יחוש בו זמנית שלא זו בלבד שהוא זקוק ליהודי אחר משום שאין בו מעלה שיש בחבירו, אלא שהוא אחד עם היהודי האחר, באחדות מוחלטת.

ההסבר לכך הוא: כאשר אדמו"ר הזקן מסביר⁴³ שאצל ישראל „כולם צריכין זה לזה”, כי לאף אחד אין „שלימות בלי חברו”, הוא מתבטא בביטוי, שעל ידי כך תיווצר אחדות „מבלי ימצא האדם ראש וסוף”. וכפי שמוסבר שם קשור הענין ל„בחינת עיגולים”, שעיקול „אין לו בחינת ראש וסוף”.

ולכאורה, אין מובן: העובדה שכל יהודי משלים את זולתו, עד אשר אפילו למי שנמצא בדרגה של „רגלים” יש מעלה שאיננה קיימת בראש – „שצריך להלך בהם וגם הם מעמידי הגוף והראש” – מסבירה רק, שחבירו הוא ראש לעומתו.

(44) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 120 ואילך.

אך כיצד נוצרת על ידי כך אחדות באופן של „מבלי ימצא האדם ראש וסוף”⁴⁵?

ט. האחדות והשוויון המוחלט בישראל

ויש לומר, שבכך רומז אדמו"ר הזקן לענין נעלה יותר, המקשר את שני הסוגים הללו של האחדות: המעלות והכוחות הפרטיים של היהודים אינם דבר נפרד מעצם הנשמה, אלא הם קשורים ונובעים מעצם הנשמה, אשר כוללת בתוכה את כל הפרטים⁴⁶. מכך נובעת גם התכללות הכוחות, שכל כוח מסויים כולל בתוכו את כל הכחות.

וכיון שהשרש והמקור של כל כוח הוא בעצם הנפש המכילה בתוכה את כל הכחות, לפיכך מכיל כל כוח, משום ה„עצם” שבו, את כל הכחות האחרים⁴⁷.

ודומה לכך גם הענין של „קומה אחת שלימה” של כלל ישראל⁴⁸: כל המעלות הפרטיות של כל ישראל יוצרות ביחד „קומה אחת שלימה”, משום שכל ישראל הם בעצם מציאות אחת מצד שרש נפשם, כיון שממקור זה נובעות המעלות הפרטיות של כל אחד, כדלעיל. ולכן גם המעלה הפרטית של יהודי כלשהו מכילה בתוכה את כל המעלות האחרות של כל ישראל.

וכך נוצרת אחדות גם מצד המעלות הפרטיות של ישראל באופן של „מבלי ימצא האדם ראש וסוף”, כי באופן זה אין שום יתרון של יהודי אחד על פני האחר. אצל כל היהודים נמצאות כל המעלות, וההבדל הוא רק לגבי הגילוי וההעלם: אצל יהודי אחד נמצא ענין ה„ראש” בגלוי, וכל שאר המעלות נכללות בכך בהעלם, ואילו אצל זולתו נמצאת מעלה אחרת בגלוי, וכל שאר המעלות הן בהעלם בתוכה.

(45) ולא משמע שוהי האחדות באופן ד„אחד” (שלמעלה מהתחלקות – ראה לקו"ש ח"ד שם) – כי הלשון שבפנים בא בהמשך הביאור איך שכ"א משלים את השני. ע"ש.

(46) ראה גם לקו"ש ח"ט [המתורגם] ע' 166. ח"ח [המתורגם] ע' 126. ח"א [המתורגם] ע' 287.

(47) ראה מאמרי אדה"ו – פרשיות נח ע' עב. תו"ח נח עב, סע"ג ואילך. ד"ה החלצו תרנ"ט פ"ו. וראה במקומות שנשמנו בס' הערכים-חב"ד (ח"א) ע' אברים סע"ף ו. ערך אדם סע"ף א. ועוד.

(48) בהבא לקמן ראה סהמ"צ להצ"צ מצות אהבת ישראל פ"א.

יא. נדבת העגלות – הכנה של אחדות מוחלטת

כך יובן גם הקשר שבין נדבת העגלות לבין חנוכת המזבח:

כדי שתוכל להיווצר אחדות מלאה, עד לאופן של „מבלי ימצא האדם ראש וסוף”, גם תוך כדי היותנו עוסקים בעבודה הפרטית והמסויימת, הביאו הנשיאים תחילה נדבה המבטאת את האחדות שמעל להתחלקות⁵², וזה איפשר ונתן כח להגיע לידי התאחדות מוחלטת גם בעבודות הפרטיות.

זוהי המשמעות של ההקדמה של נדבת העגלות: הנשיא מביא רק חצי עגלה, ואף בשורו אפשר להשתמש רק ביחד עם שורו של רעהו, כדלעיל בסעיף ו'. דבר זה מבטא⁵³ שכל נשיא בפני עצמו יכול לפעול רק כאשר חברו משלימו^{53*}. ולפיכך הביאו הנשיאים את העגלות וכדומה ביחד, כנדבה אחת כללית, וגם כאשר משה לקח זאת מאתם, לא ראו שום הבדלים בין נדבת נשיאים אחד למשנהו⁵⁴.

ורק לאחר מכן⁵⁵ באה חנוכת המזבח, שכל נשיא בפני עצמו הביא את הקרבנות בנפרד –

[ומה שאומר „שבאם אני משבט (פלוגי) כו” – אף שכנ”ל יש בו כל שבט ושבת בודאי – ה” מפני שבאם הוא משבט פלוגי נפשוטו, מקבל מהאורות דשבת זה בגלוי, ביתר שאת ויתר עז (משא”כ אם הוא משבט אחר מקבל רק מעין כו”]. ויש לומר, שע”י שמתפלל „שבאם אני משבט כו” ה” גופא מסייע לגלות שייכותו לשבט דיום זה. ולכן גם כהן או לוי מתפלל בנוסח זה כי ע”י התפילה מתגלה שייכותו לשבט פלוגי ועצו”].

52 ראה סו”ה אתה הבדלת תש”ב. ועוד. ולהעיר מסד”ה וידבר אלקים (הא) תרצ”ט. ועוד.

53 ע”ד הענין ד„מחצית השקל” (ראה לעיל הערה 40) – ראה לקו”ש [המתורגם] ח”כ (ע’ 209) ועוד שזוהו מהרמזים במחצית השקל.

53* הכוונה כאן היא לא (רק) להענין דחבירו משלימו מצד המעלה פרטית שיש בכאו”א (כנ”ל סעיף ז), כ”א (בעיקר) מצד זה שכולם (יחד) הם מציאות אחת שלמעלה מהתחלקות, שלכן הביאו נדבה אחת כו”, כבפנים.

54 ויש לומר שזוהו ג”כ מש”ג (שם, ו), וייקח משה את העגלות גו’ ויתן אותם אל הלוים” (סתם), ורק לאח”ז (שם, ז”ח) מפרש כמה עגלות כו’ נתן לבני גרשון ולבני מררי – כי מכיון שהיא נדבה אחת, לכן גם הנתנה ללוים היתה באופן כזה: (מקודם) נתנה כללית ללוים, ואח”כ חלקו אותם לבני גרשון ולבני מררי.

55 ע”פ המבואר בפנים יומתק (גם בפנימיות הענינים) מ”ש הרמב”ן (ראה לעיל הערה 38) שקרבנות דחנוכת המזבח הביאו הנשיאים בתוך הענגות.

ובהבאה זו עצמה⁵⁶ „המשיכו” הנשיאים אחדות גמורה.

יב. שלושת הענינים בקדושת המשכן

כשם ששלושה ענינים אלו קיימים אצל יהודי: (א) שהוא מלכתחילה מציאות אחת עם כל ישראל ללא „התחלקות”, (ב) מעלתו הפרטית, (ג) האיחוד שבין עצם המציאות לבין פרט, כדלעיל.

– נמצאים בדומה לכך שלושה ענינים אלו גם במשכן⁵⁷:

(א) הקדושה הכללית של המשכן, המקיפה את כל המשכן, על כל חלקיו ופרטיו, בשווה.

(ב) הקדושות הפרטיות והמסויימות של חלקי המשכן: קדושת החצר, קדושת אהל מועד וקדושת קדש הקדשים.

(ג) האחדות של שתי קדושות אלו ביחד, ואשר על ידה נוספת קדושה יתירה על הקדושה הפרטית.

ולפי זה ניתן להסביר את דברי המדרש על הקרבנות של נשיא שבט שמעון⁵⁸, שהוא הקריב „על סדר מעשה המשכן”, וכך נאמר⁵⁹:

„קערת – כנגד חצר המשכן שהיה מקיף את המשכן .. שלשים ומאה משקלה כמה דתימא⁶⁰ (=כמו שנאמר): אורך החצר מאה באמה והמשכן שהיה בתוכו שלשים אמה ארכו הרי

מאה ושלשים. מזרק אחד כסף – כנגד החצר בלא המשכן שהיתה ע’ אמה (וכן משקל המזרק

שבעים שקל, מתורת כהנים) .. דבר אחר: החצר היה ארכו ק’ אמה ורחבו ג’ אמה .. טול

56 ולכן גם חנוכת המזבח, מקודם (ביום ראשון) הקריבו כל הנשיאים את קרבנם לפני המזבח (שם, ז), כולם ביחד (ע”ד בנדבת העגלות כו’), אלא שאח”כ בא הציווי (שם, יא) נשיא אחד ליום גו’, שהקריבה בפועל צ”ל כל אחד ביום בפ”ע –

כי ע”ז שהתחלת ההקריבה (דחנוכת המזבח) היתה באופן של אחדות גמורה (כולם ביחד), נמשך האחדות גם אח”כ, בהקרבת כל יום ויום בפ”ע. ולהעיר מפנים יפות (שצוין לעיל הערה 24).

57 ראה בארוכה בזה לקו”ש [המתורגם] חכ”א ע’ 281 ואילך.

58 שמוה מובן גם לשאר השבטים, שהרי בענין המבואר לקמן בפנים – אין כל סביר לחלק ביניהם.

59 במדב”ר פ”ג, יט.

60 תרומה כו, יח.

חמישים .. ועשה ממנו רצועות⁶¹ .. כריבוע יהיה ארכו כרחבו ע’ אמה... ועל זה אמר שבעים שקל...“.

ולכאורה, אין מובן:

(א) שלושים האמה של אורך המשכן הרי נכללות בתוך מאה אמה של אורך החצר. כיצד מחשבים אפוא שוב את שלשים האמה כתוספת למאה, ומסכמים טו הכל: מאה שלשים אמה?

(ב) כיון שכבר קיים כאן מספר של ק”ל, המדה של החצר עם המשכן, מדוע צריך היה להקריב קרבן נוסף „כנגד החצר בלא המשכן”?

(ג) מהי הדעה של הסובר ש„שבעים השקל” אינם „כנגד החצר בלא המשכן”, אלא כנגד החצר כולה, ובמיוחד שבעקבות זאת יש לחדש, ולא לחשב⁶² את ה„שיריים”?

יג. שלושת האופנים לחישוב אורך החצר בהתאם לשלושת הקדושות במשכן

לפי האמור לעיל ניתן להסביר, ששלושת האופנים הללו של חישוב אורך החצר.

[(א) שלשים ומאה – מספר המכיל את המדה של החצר והמשכן ביחד, ויחד עם זאת את

מדת המשכן בפני עצמו, (ב) החצר בלא המשכן שבעים אמה”, (ג) מאה אמה של החצר, (שבתוכן נכלל אורך המשכן)] –

הם במקביל לשלושת הענינים הללו בקדושת המשכן:

כאשר מדובר על הקדושה הכללית של המשכן, מחשבים את אורך החצר כמאה אמה, וזה כולל את כל המשכן כאחד.

כאשר רוצים להדגיש את הקדושות הפרטיות של המשכן, מחשבים את „חצר בלא המשכן” (שבעים אמה) בהתייחסות לקדושה של החצר בפני עצמה.

והצירוף של שתי הקדושות מתבטא במספר ק”ל ישנו כאן גם הכלל – „מאה”, שבו אין שלושים האמות של המשכן נחשבים כקדושה בפני עצמם, אלא הן חלק מן הכלל. וכן ישנו

61 ראה רש”י עירובין כג, ב (נעתק בעץ יוסף לבמדב”ר שם).

62 ראה בהציון בהערה הקודמת.

בדומה למוסבר⁴⁹ בענין של „עוסק במצוה פטור מן המצוה⁵⁰”, שזאת משום שכל המצוות כלולות מכל המצוות, ולפיכך, למרות שבגלוי מקיים האדם רק מצוה מסויימת, הרי זה כאילו הוא מקיים גם את כל שאר המצוות, כיון שהן כלולות במצוה זו בהעלם.

י. איחוד שני קצוות בקרבנות הנשיאים

וזהו ההסבר גם לאופן הבאת נדבת הנשיאים לחנוכת המזבח:

כדי שחנוכת המזבח תהיה מושלמת ביותר, היה צורך באיחוד של שני הפכים:

העבודה של כל נשיא שבט מצד ענינו הפרטי – „כל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו”, ולכן היתה הקרבה זו שונה גם בזמנה: כל הקרבה ביום נפרד.

אך מצד שני היה צריך לחוש בהקרבה זו עצמה, שגם מצד העבודה הפרטית של נשיא שבט זה זוהי מציאות אחת עם כל שאר הנשיאים והשבטים.

ועל כך אומר המדרש „כאילו כולם הקריבו ביום ראשון... ביום אחרון” (וכאמור לעיל בסעיף ד’, שזאת משום שהקרבות של כל יום היו קרבנות ציבור), כי הקרבנות של כל יום הכילו בתוכם גם את עבודות הציבור – „ההקרבות” – של „כולם”.

ומסיבה זו עצמה הקריבו כל הנשיאים את אותם הקרבנות – בכל אחד מן הקרבנות נמצאת ברמז העבודה של הציבור, של כולם, וההבדל הוא רק לגבי סוג העבודה הגלוי, כדלעיל⁵¹.

49 צפ”ג כללי התורה המצות ע’ עוסק במצוה כו’. וע”ד החסידות – המשך תרס”ז ע’ סח. תרכב. ד”ה לשרבה המשרה הש”ת פ”ג. ועוד.

50 סוכה כה, א.

51 עפ”ז אולי יש להוסיף ביאור בהוראת אד”ע (היום יום א’ ניסן) שאפילו כהן או לוי צריך לומר ה”יהי רצון” שלאחרי אמירת הנשיא (מר”ח ניסן ואילך) – אף ששבט לוי לא הביאו קרבנות לחנוכת המזבח, וגם: מכיון שיועד בודאי שהוא משבט לוי איך יתפלל שבאם אני עבדך משבט פלוגי כו’ שאירו עליו מהאורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט (ג’ דלוי)?

כי כל שבט כולל מכל השבטים, ולכן אפשר לכאו”א מאיזה שבט שהוא, לקבל מהאורות הכלולות בכל שבט שבט (ובהיים יום שם: כי זה שייך לעיבוד).